

Beredskabsplan negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Indledning

Alle borgere i Slagelse kommune kan risikere at blive udsat for negativ social kontrol eller stå i en æresrelateret konflikt og det kan få store konsekvenser for den enkelte. Derfor ønsker Slagelse kommune at forebygge negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, så vidt det er muligt. Vi har derfor gennem en årrække arbejdet på, som kommune, at være klar til at hjælpe, hvis der er opstået en situation, som falder indenfor de fagområder.

Oftest vil det være tilstrækkeligt, at kommunens folk vejleder de parter, som er berørt af en f.eks. negativ social kontrol eller er en del af en æresrelateret konflikt. I andre tilfælde vil det være nødvendigt, at der gribes ind og stilles indsatser til rådighed. Derfor indeholder denne Beredskabsplan et afsnit om både:

- Slagelse kommune tilgang og organisering, herunder et kort vidensafsnit og hvordan der arbejdes i kommunen.
- Actioncards med handleanvisninger til håndtering af sager, hvor der er konkret mistanke om- eller er konstateret, at en borger er udsat for negativ social kontrol eller er en del af en æresrelateret konflikt.
- Links til videre information, læsestof og andre muligheder for bl.a. rådgivning.

Beredskabsplanen tager afsæt i Slagelse kommunes gældende børne- og ungepolitik og retter sig både mod de fagpersoner, som møder æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i deres hverdag, men også civilsamfundet, som skal vide, hvordan de forholder sig, når de bliver bekymrede for et barn, en ung eller en voksen.

Faglig tilgang

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter kan være komplicerede at arbejde med. Linjerne mellem opdragelse, som er forældres domæne og når det bliver negativ social kontrol, kan være svære at være præcise omkring – der er ikke et en facitliste, man som fagperson kan gå ud fra. Derfor indeholder denne beredskabsplan en kort gennemgang af de centrale begreber og en oversigt over den tværfaglige organisering, kommunen har valgt at have.

Definitioner

For at sikre en fælles forståelse af de to mest centrale begreber, følger hermed en kort redegørelse. Ønsker man mere dybdegående viden, henvises til afsnittet om mere viden sidste i beredskabsplanen.

Negativ social kontrol er handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, som i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan f.eks. være restriktioner ift. livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over sin egen krop. Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af f.eks. manglende frihed og lighed samt deltagelse i skole- og/eller fritidsaktiviteter.

Æresrelateret konflikt forstås som en konflikt, der knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en

samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. Familien kan både omfatte den nære familie og den udvidede familie – også på tværs af landegrænser. Hvis en ung handler på en måde, som i familiens øjne krænker æren, kan familien reagere på forskellig vis for at forhindre den unges handlinger. Det betyder, at familien fx kan opstille restriktioner i forhold til den unges skolegang, fritidsliv, valg af venner m.v. Der kan også være tale om isolering af den unge, indespærring, trusler, vold, genopdragelsesrejse, tvungen forlovelse, tvungen religiøs vielse uden borgerlig gyldighed, tvangsægteskab og i værste fald drab. I de sager, der eskalere, vil der ofte være tale om, at familien i første omgang har forsøgt at korrigere den unges adfærd på en mindre indgribende måde.

Lovgivning på området

Som på andre områder er det forskelligt, hvordan Slagelse kommune skal håndtere sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, når borgeren er over eller under 18 år.

Af Barnets Lov fremgår følgende specifikt om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol:

- Af §18, stk.3 fremgår, at :
Viser vurderingen efter stk. 1, at der kan være tale om æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, har kommunalbestyrelsen pligt til at foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen.
- Af §137 stk. 2 fremgår, at
Til brug for en vurdering af en underretning efter §§ 132, 133 og 135 jf. stk.1, kan der finde en samtale sted med barnet eller den unge. Samtalen kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor, herunder når der er bekymring for, at barnet eller den unge kan være udsat eller i risiko for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.
- Af §113 fremgår, at:
Kommunalbestyrelsen skal med samtykke fra den unge tilbyde indsatser efter §§114-16 i alderen fra 18-22 år, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, herunder på grund af negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

Bemærkninger til de tre paragraffer findes her:

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20222/lovforslag/I93/20222_I93_som_fremsat.pdf

Til §18, stk. 3 findes vejledning på siderne 163-166. Til §137 findes bemærkningerne på siderne 389-390. Og endelig til §113 på side 359.

Over 18 års området er samtidig stadig også reguleret i Serviceloven, konkret i Servicelovens §12a, som angiver, at kommunen er forpligtet til at tilbyde rådgivning til personer over 18 år, der henvender sig pga. negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt. Den respektive myndighedsrådgiver, er dermed ansvarlig for at overholde rådgivningspligten og iværksætte arbejdet med en handleplan, hvis det skønnes nødvendigt.

Hvis du vil læse mere om lovgivningen, kan du finde det her:

<https://uim.dk/arbejdsomraader/integration/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol/love-og-regler/>

Organisering

Det ledelsesmæssige ansvar for beredskabsplanen er placeret hos Center for Børn og Unge og det daglige samarbejde varetages af en tværgående gruppe med repræsentanter for Center for Børn og unge, herunder myndighedsområdet, UU og Ungeenheden, Center for handicap og psykiatri, Rådgivning og udbetaling og Den Kriminalpræventive Enhed (som rep. for Center for skole). Gruppen har ansvar for Beredskabsplanens forankring på de respektive fagområder, som er repræsenteret, samt løbende justering af actioncards, personoverblik mv. Gruppen kan træde sammen med kort varsel, når der er sager, som skal vurderes.

Har du som medarbejder en sag, som du gerne vil have drøftet og eller vurderet, kan du tage fat i den medarbejder med opgaver på området, som er tættest på dig. Vedkommende vil sikre, at du får sparring, vejledning og handleanvisninger. Du finder en liste med de relevante folk i de tre actionsvarsds.

Hvis du oplever, at du som medarbejder eller aktør i civilsamfundet mangler viden, kan du booke et oplæg. Det gør du f.eks. via Den Kriminalpræventive Enhed (KPE).

Opsporing og forebyggelse:

At arbejde med forebyggelse og opsporing af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter handler i høj grad om, at alle ledere og medarbejdere besidder en viden om:

- Tegn og reaktioner hos børn, unge og voksne, som udsættes for negativ social kontrol og eller er ramt i en æresrelateret konflikt
- Det kommunale beredskab
- At tale med børn i relationer til temaerne negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Det er muligt for alle at booke et oplæg om emnet via KPE. KPE sender årligt tilbud om undervisning rundt til skoler, klubber, civilsamfundsaktører mv.

Håndtering:

Når der er sager om negativ socialkontrol og/eller æresrelaterede konflikter, håndteres disse jf. de udarbejdede actioncards – det vil være forskelligt alt efter om personen er over eller under 18 år, men mange af tegnene og opmærksomhedspunkterne vil være ens. I Slagelse kommune har vi medarbejdere, som er uddannede i risikovurderingsværktøjet ”Patriark”, så vi kan selv lokalt og hurtigt vurdere sagerne. Er dette ikke muligt, henter vi hjælp hos de nationale aktører.

Actioncards

Til brug for et hurtigt overblik har Slagelse kommune udviklet tre actioncards til brug for kommunens personale og andre aktører i civilsamfundet. Actioncards er en grafisk overskuelig fremstilling af kommunens procedure på området. Der er udviklet tre actioncards, fordi der er forskellig lovgivning på myndighedsområderne for hhv. Børne og voksenområdet. Endvidere er det vurderet brugbart, at der er et særligt actioncard for andre aktører. De tre Actionscards opdateres løbende.

Actioncard for børn og unge under 18

Typiske emner

- Selvbestemmelse over egen krop og seksualitet
- Frihed til at vælge venner
- Fritidsaktiviteter
- Religion
- Påklædning
- Uddannelse
- Partner

Opmærksomhedspunkter

- Drøft ikke din bekymring med barnets/den unges familie eller venner. Familiens kendskab til myndighedernes involvering kan eskalere situationen.
- Send ikke breve/SMS/mail til barnet/den unge, da vedkommende kan være overvåget af familien.
- Undgå at afholde samtaler i barnets/den unges hjem.
- Vær opmærksom på eventuelle andre børn i familien.

Udtryk for negativ social kontrol

- Omfattende sladder
- Familien overvåger brug af mobil og computer
- Adfærdsbegrænsning f.eks. krav om bestemt påklædning eller forbud om at gå andre steder hen end i skole.
- Søskende opfordres eller tvinges til at holde øje med hinandens adfærd.
- Psykisk pres f.eks. trusler, verbal chikane og fysisk vold.
- Følelsesmæssigt pres fra f.eks. forældre, der pålægger barnet/den unge skyld, skam og ansvar for familiens ære.
- Ændring i adfærd, humør, påklædning, fremmøde, sociale relationer og indlæring.
- Familien isolerer sig og ekskluderer barnet/den unge.

Bekymring

- Drøft altid bekymringen med din nærmeste leder
- Husk at myndighedsrådgiveren har handlepligten

Sparring/Handling

- Du kan søge sparring hos:
  - Teamleder Mia Bruus, tlf. 30712562
  - Uddannelsesvejleder Gitte Fiskers, 30106969
  - Leder af KPE - Ditte Løjborg, tlf. 24918678
  - Koordinator for gadeteam – Liv Dea Lynø, tlf. 30697631
- Du kan også kontakte SIRIS sikkerhedskonsulenter: <https://siri.dk/integration/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol/sikkerhedskonsulenterne/>

Sikkerhedsplan

- Det kan være nødvendigt at lave en sikkerhedsplan og/eller gennemføre en risikovurdering ved brug af redskabet PATRIARK.
- Sikkerhedsplanen skal have fokus på;
  - Hvad gør borgeren, hvis tingene pludseligt spidser til?
  - Hvem kan borgeren kontakte, hvordan og på alle tider af døgnet?
  - Hvem reagerer og hvordan, hvis borgeren fx ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter?
- PATRIARK kan enten udføres af kommunens egne uddannede folk eller Sikkerhedskonsulenterne.
- Få fat i kommunens egne PATRIARK folk via KPE

Handling (akut)

- Ved behov for akut handling, skal du kontakte:
- Udenfor kommunens åbningstid: Politiet på tlf. 114
- Hvis risikovurdering viser behov for ophold på en sikker institution kontaktes:
  - Lev Uden Volds hotline på tlf. 70203082
  - RED Safehouse Sjælland på tlf. 70277666
  - RED Rådgivning på tlf. 70277666
  - SVÆV: 55311448

Actioncard borgere over 18

Job og uddannelse

Ægtefælle/familien vil bestemme niveau af deltagelse på arbejdsmarkedet.

Er opstillet begrænsninger ift. uddannelsesvalg.

Stort ansvar og mange forpligtelser i hjemmet.

Få eller ingen venner/veninder.

Meget fravær fra aktiviteter, hvor der er mødepligt.

Kommer for sent eller overholder ikke aftaler.

Opmærksomhedspunkter

Husk tavshedspligt! Inddrag ikke familiemedlemmer/venner.

Send ikke breve/sms/mail til borger (overvågning). Brug alm. brevpost og indkald til almindelige møder.

Hold ikke samtaler hjemme hos borger.

Obs på eventuelle børn

Kan være nødvendigt at udarbejde sikkerhedsplan

Familierelationer

Familie/ægtefælle overvåger og kontrollerer adfærd eller sociale aktiviteter. Familie/ægtefælle tjekker mobil eller sociale medier. Der har tidlige været pres, vold eller trusler om vold i familien.

Er fraskilt efter dansk lovgivning, men der er tvivl, om fortsat religiøst ægteskab er ophævet, og den tidligere ægtefælle fortsat bestemmer over kvinden

Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn. Familien skal rejse til hjemlandet over en længere periode.

Har været på krisecenter eller henvendt sig angående muligheden herfor.

Bekymring

- Drøft altid bekymringen med din nærmeste leder
- Kommunen er forpligtet til at tilbyde rådgivning til personer over 18 år, der henvender sig pga. negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt. Den respektive myndighedsrådgiver, er dermed ansvarlig for at overholde rådgivningspligten og iværksætte arbejdet med en handleplan, hvis det skønnes nødvendigt - servicelov §12a

Sparring/Handling

- Du kan søge sparring hos:
- Kriminalpræventiv koordinator Christine Jensen, tlf. 23209451
- Uddannelsesvejleder Gitte Fiskers, 30106969
- Leder af KPE - Ditte Løjborg, tlf. 24918678
- Koordinator for gadeteam – Liv Dea Lynøe, tlf. 30697631
- Annette Pedersen (Integration), tlf. 51188967
- Fagkonsulent Astrid Olsen, tlf. 58573474
- Du kan også kontakte SIRI sikkerhedskonsulenter. De findes her: <https://siri.dk/integration/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol/sikkerhedskonsulenterne/>

Sikkerhedsplan

- Det kan være nødvendigt at lave en sikkerhedsplan og/eller gennemføre en risikovurdering ved brug af redskabet PATRIARK.
- Sikkerhedsplanen skal have fokus på;
  - Hvad gør borgeren, hvis tingene pludseligt spidser til?
  - Hvem kan borgeren kontakte, hvordan og på alle tider af døgnet?
  - Hvem reagerer og hvordan, hvis borgeren fx ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter?
- PATRIARK kan enten udføres af kommunens egne uddannede folk eller Sikkerhedskonsulenterne. Få fat i kommunens egne PATRIARK folk via KPE

Handling (akut)

- Ved behov for akut handling, skal du kontakte:
- Udenfor kommunens åbningstid: Politiet på tlf. 114
- Hvis risikovurdering viser behov for ophold på en sikker institution kontaktes:
  - Lev Uden Volds hotline på tlf. 70203082
  - RED Safehouse Sjælland på tlf. 70277666
  - RED Rådgivning på tlf. 70277666
  - SVÆV: 55311448

Actioncard civilsamfund

Typiske emner

Selvbestemmelse over egen krop og seksualitet

Frihed til at vælge venner

Fritidsaktiviteter

Religion

Påklædning

Uddannelse/job

Partner

Opmærksomhedspunkter

Drøft ikke din bekymring med personens familie eller venner. Familiens kendskab til kan eskalere situationen.

Drøft sagen med din nærmeste leder og kontrakt straks en af nedenstående fagpersoner.

Husk at du har underretningspligt.

Send ikke breve/SMS/mail til borger, da vedkommende kan være overvåget af familien.

Vær opmærksom på eventuelle andre børn i familien.

Udtryk for negativ social kontrol

Omfattende sladder

Familien overvåger brug af mobil og computer

Adfærdsbegrænsning f.eks. krav om bestemt påklædning eller forbud om at gå andre steder hen end i skole/på arbejde.

Familie opfordres eller tvinges til at holde øje med hinandens adfærd.

Psykisk pres f.eks. trusler, verbal chikane og fysisk vold.

Følelsesmæssigt pres fra f.eks. forældre, der pålægger barnet/den unge/borgeren skyld, skam og ansvar for familiens ære.

Ændring i adfærd, humør, påklædning, fremmøde, sociale relationer og indlæring.

Familien isolerer sig og ekskluderer barnet/den unge.

Bekymring

- Drøft altid bekymringen med din nærmeste leder.
-
- Kontakt altid en af personerne, du kan søge sparring hos.
-
- Husk at du har underretningspligt.

Sparring/Handling

- Du kan søge sparring hos:
- Teamleder Mia Bruus, tlf. 30712562
- Uddannelsesvejleder Gitte Fiskers, 30106969
- Kriminalpræventiv koordinator Christine Jensen, tlf. 23209451
- Annette Pedersen (Integration), tlf. 51188967
- fagkonsulent Astrid Olsen, tlf. 58373474
- xxxxxxxx (Handicap og Psykiatri), tlf. xxxxxxxx
- Leder af KPE - Ditte Løjborg, tlf. 24918678
- Koordinator for gadeteam – Liv Dea Lynøe, tlf. 30697631

Sikkerhedsplan

- Det kan være nødvendigt at lave en sikkerhedsplan for borgeren. Få altid sparring til denne hos videnspersonerne i kommunen.
-
- Sikkerhedsplanen skal have fokus på;
  - Hvad gør borgeren, hvis tingene pludseligt spidser til?
  - Hvem kan borgeren kontakte, hvordan og på alle tider af døgnet?
  - Hvem reagerer og hvordan, hvis borgeren fx ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter?

Handling (akut)

- Ved behov for akut handling, skal du kontakte:
- Afdeling for børn og Unge eller en af de respektive kontaktpersoner fra dette actionscard.
- Udenfor kommunens åbningstid: Politiet på tlf. 114

Rådgivning andre steder

Sikkerhedskonsulenterne	<p>SIRI har etableret et nationalt team af sikkerhedskonsulenter, der yder gratis sparring og rådgivning i konkrete sager for borgere såvel som fagpersoner. Sikkerhedskonsulenterne kan blandt andet bistå med:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rådgivning om håndtering af sager. ▪ Screening og risikovurdering. ▪ Henvielse til og koordinering af aktører i sagsforløbet. ▪ Opfølgning på sager. <p>For fagpersoner tilpasser Sikkerhedskonsulenten sin rådgivning til det specifikke behov i sagen, som blandt andet kan handle om:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvorvidt ære spiller en rolle i sagen, og hvilke særlige forholdsregler, man skal være opmærksom på. ▪ Vejledning om foranstaltninger, der kan iværksættes indenfor lovgivningens rammer med henblik på at skabe sikkerhed på både børne- og voksenområdet. ▪ Direkte støtte til den pågældende borger om sikkerhed og handlemuligheder. <p>Kontaktpersoner for Region Sjælland er: https://siri.dk/integration/aere/sikkerhedskonsulenterne/</p>
RED Rådgivning	<p>RED Rådgivning (tidligere Etnisk Ung) yder professionel rådgivning om æresrelaterede konflikter til både unge, forældre og fagfolk. Til fagfolk har de en lang række tilbud, bl.a. et tilbud om faglig sparring og rådgivning i forbindelse med konkrete sager vedrørende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Den faglige sparring og rådgivning er gratis og landsdækkende, og kan enten foregå telefonisk eller personligt.</p> <p>Rådgivningstelefonen har åbent alle hverdage fra kl. 9-15:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ RED Rådgivnings rådgivningstelefon: 70 27 76 86
RED Safehouse	<p>RED Safehouse driver sikre og skjulte opholdssteder for unge på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende social kontrol, æresrelateret vold, tvangsægteskab eller trusler herom.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hotline 70 27 76 66 ▪ Safehouse Sjælland 55 78 20 00 – <i>hovedsageligt godkendt til borgere over 18 år.</i> ▪ Safehouse Jylland 55 78 20 10
Exitcirklen	<p>Exitcirklen tilbyder individuelle forløb, juridiske vejledning og samtalegrupper til psykisk voldsramte. www.exitcirklen.dk, Tlf. 93 80 39 48</p>
VISO	<p>VISO (den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation) yder gratis rådgivning og udredning om æresrelaterede konflikter til fagfolk på det specialiserede sociale område i kommuner.</p>

	<p>I enkeltsager (cpr-nr.-niveau) tilbyder VISO rådgivning og udredning til fagpersoner, når en borger er udsat for en æresrelateret konflikt. Rådgivningen kan fx indeholde risikovurdering, faglig sparring og samtaler med den unge og familien.</p> <p>I såkaldte gruppesager, som er karakteriseret ved en konkret, lokal udfordring i forhold til en afgrænset gruppe af borgere med samme problemstilling, tilbyder VISO opkvalificering af myndighedsbehandlere og andre fagpersoner.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VISO kan kontaktes på tlf. 72424000
SVÆV	<p>Vores politikreds er begavet med en specialiseret enhed med forskellige fagligheder som tager sig af sager vedr. stalking, vold i nære relationer, æresrelaterede forbrydelser og voldtægt.</p> <p>Medarbejderne i SVÆV kan kontaktes ved at ringe til Sydsjælland og Lolland Falsters politi på tlf. <u>55 31 14 48</u></p>

Videre læsning

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (herefter SIRI) har siden 2019 udgivet en række publikationer omkring emner relateret til emnerne om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Disse kan tilgås her:

<https://www.integrationsviden.dk/aeresrelaterede-konflikter-1/rapporter-og-andre-materialer/siris-publikationer>

SiRI har også samlet regeringens handlingsplaner- og Beredskabsplaner, undervisningsmaterialer, håndbøger, relevante undersøgelser og forskning.

Dette kan tilgås her:

<https://www.integrationsviden.dk/aeresrelaterede-konflikter-1/rapporter-og-andre-materialer/centrale-nationale-og-internationale-publikationer>

Endelig har SIRI samlet en række redskaber, som også er dem, vi selv bruger, når vi arbejder i sager med negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter:

<https://www.integrationsviden.dk/aeresrelaterede-konflikter-1/metoder-og-redskaber>